

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ในคริสต์วรรษที่ 19 ประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาปรากฏผลงานของนักเขียนมากมายที่แฝงอารมณ์ขัน นักเขียนอังกฤษมี Charles Dickens, William Makepeace Tackeray, Lewis Carroll, หรือ Thomas Hughes เป็นต้น ส่วนนักเขียนอเมริกันที่งานแฝงอารมณ์ขันมี Mark Twain, Artemus Ward หรือ Josh Billings เป็นต้น ในทัศนะของหมุ่ชนผู้ไม่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติ ชื่อเสียงของชาร์ลส์ ดิกเกนส์ และมาร์ค ทเวนฟังดูคุ้นหู และเป็นที่รู้จักกันในระดับนานาชาติยิ่งกว่านักเขียนคนอื่น ผลงานดิกเกนส์และทเวนได้รับการแปลและการอ่านอย่างกว้างขวางจากผู้อ่านทุกช่วงอายุ นอกจากนี้ เขาค้างได้รับการยอมรับในฐานะนักเขียนผู้เป็นตัวแทนของวงวรรณกรรมอังกฤษและอเมริกันในช่วงศตวรรษที่ 19 ตามลำดับ

ชื่อเสียงของดิกเกนส์กล่าวกันว่าเป็นรองก็เพียงเช็กสเปียร์ ("The centenary in 1970 demonstrated a critical consensus about his standing second only to William Shakespeare in English Literature") (collins, 1981 : 711) นักวิจารณ์อย่างอาร์.ซี.เชอร์ชิลล์ (R.C.Churchill) ประกาศอย่างหัวหาญว่า เขายกดิกเกนส์ว่าเหนือเช็กสเปียร์ในด้านวรรณกรรมแนวขบขัน ("In the field of comedy I put Dickenl abvoe Shakespeare, Ben Jonson, Fielding and Smollett") (Churchill, 1960 : 120)

ส่วนในอเมริกา ไม่มีใครปฏิเสธตำแหน่งผู้มีอารมณ์ขันที่ยิ่งใหญ่ของมาร์ค ทเวน ความยิ่งใหญ่ของเขาสะท้อนความเป็นอเมริกัน เขาได้รับการยกย่องให้เป็นตัวแทนของคน

อเมริกัน แม้เขาจะกล่าวเองว่า..." "There is not a single human characteristic which can be safely label as American" Mark Twain is stamped unforgettably with the national brand" (Spiller, Throp and Johnson, 1969 : 917)

วรรณกรรมในศตวรรษที่สิบเก้าของอเมริกัน ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ทั้งจากคนอเมริกันและจากคนอังกฤษว่า ขาดลักษณะประจำชาติ ขาดความเป็นอเมริกัน และไม่เป็นตัวของตัวเอง มุ่งแต่จะเขียนตามอย่างวรรณกรรมอังกฤษ ดังเช่น คำวิจารณ์ของ "เดอะไทมส์" (The Times) ซึ่งวิทแมน (Whitman) คัดลอกลง "The poet and his program" (1881) ใจความว่า

...the well-known American poets had "caught the English tone and air and mood only too faithfully, and are accepted by the superficially cultivated English intelligence as readily as if they were English born." They were read with enjoyment; yet their work was "afflicted from first to last with a fatal want of raciness"

ข้อความข้างต้นกล่าวว่ กวีอเมริกันที่มีชื่อเสียงต่างซึมซับน้ำเสียงและบรรยากาศของวรรณกรรมอังกฤษไว้ในงานของตนเองอย่างซื่อสัตย์ และได้รับการยอมรับจากนักวิชาการชาวอังกฤษราวกับว่ากวีเหล่านั้นเกิดในอังกฤษ ผลงานของพวกเขาขาดลักษณะประจำชาติหรือความเป็นอเมริกันอย่างสิ้นเชิง

Walter Blair (1960 : 3, 11) กล่าวว่า วรรณกรรมแนวขบขันของอเมริกันที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นของตนเอง และสื่อให้เห็นวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม ลักษณะนิสัยและเอกลักษณ์ทางภาษาของชาวอเมริกัน ไม่ปรากฏ จนกระทั่งประมาณปี 1830 สาเหตุเพราะนักเขียนอเมริกันจะลอกเลียนรูปแบบการเขียนของอังกฤษ ในยุคศตวรรษที่ 18

ในยุคนั้น ทั้งคนอังกฤษและคนอเมริกันต่างเรียกร้องต้องการงานวรรณกรรมที่มีความเป็นอเมริกัน ทเวน เป็นผู้ทำให้ความต้องการดังกล่าวเป็นจริงขึ้นมา งานของเขามีความเป็นอเมริกัน เอิร์นเนสท์ แฮมมิงเวย์ (Ernest Hemingway) ได้กล่าวยกย่องลีลาการเขียนของทเวนว่า เหมาะกับความเป็นอเมริกัน :

"Ernest Hemingway...has rightly praised Huckleberry Finn, and Mark Twain's great incidental achievement, in it and his other work, of creating a prose style suited to the American ethos" (Ernest Hemingway, quoted in Cunliffe, 1968 : 177)

นอกจากนี้ ลักษณะเสียดสีวิจารณ์สังคมในวรรณกรรมของทเวนยังปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไปในวรรณกรรมแนวนี้ของอเมริกันมาจนถึงศตวรรษที่ 20 (Mark Twain's prose represent the general trend of American satire up to the twentieth century) (Holman and Harmon, 1986 : 448) ยิ่งกว่านั้น ทเวนเป็นผู้ที่ประกาศอย่างท้าทายและเปิดเผยว่า อเมริกาคงดีกว่าพวกยุโรปหรือชาติใด ๆ งานประพันธ์ของคิกเกนส์ สะท้อนอิทธิพลของวัฒนธรรมยุโรป การนำเสนออารมณ์ขันในงานของคิกเกนส์ปรากฏอิทธิพลของบทละครประเภทสุขนาฏกรรมชัดเจนทั้งในเรื่องฉาก โครงเรื่อง (Albert, 1960 : 392) บทความชื่อ "Dickens and the comedy of humors" ของ Northop Frye

(1971) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบหลายประการในนวนิยายของดิกเกนส์ อย่างเช่น โครงสร้าง การสร้างตัวละครโดยเน้นที่เอกลักษณ์ทางนิสัยอย่างใดอย่างหนึ่ง เนื้อเรื่อง ประเภทบุรุษชายตระกูลมั่งคั่งหายไป หรือความรักที่มีบุพการีเป็นอุปสรรค การจบเรื่อง ด้วยฉากงานฉลอง ฯลฯ ว่าได้รับอิทธิพลจากวรรณกรรมแนวขบขันของกรีกในช่วงศตวรรษที่ 4 และ 3 ก่อนคริสตกาล (New Comedy) โดยอิทธิพลทางวรรณกรรมดังกล่าวตกทอดมาถึงศตวรรษที่ 19 ผ่านนักเขียนโรมันอย่าง Plautus, Terence และผ่านมาถึง Ben Jonson ซึ่งเป็นนักเขียนที่ดิกเกนส์ชื่นชอบและ Moliere

ดิกเกนส์และทเวนได้รับการยอมรับทั้งในแง่การนำเสนออารมณ์ขันที่ยิ่งใหญ่ และเป็นนักเขียนตัวแทนของชาติอังกฤษและอเมริกันตามลำดับ อารมณ์ขันเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ดิกเกนส์และทเวนประสบความสำเร็จ เป็นที่รู้จักกันในระดับนานาชาติ ผู้วิจัยไม่ใช่มุขคลร่วมชาติหรือร่วมบุคสมัยกับดิกเกนส์และทเวน แต่ผู้วิจัยหัวเราะได้กับมุขตลกของนักเขียนทั้งสอง นั้นแสดงถึงลักษณะสากลในอารมณ์ขันของดิกเกนส์และทเวน เหตุผลหนึ่งที่งานของดิกเกนส์และทเวนยังได้รับความนิยมจนทุกวันนี้เพราะนักเขียนทั้งสองเลือกวัตถุดิบที่มีลักษณะสากลมาสร้างความขบขัน

ตัวอย่างเช่น การเลือกสร้างมุขตลกจากข้อบกพร่องในธรรมชาติมนุษย์ มนุษย์ไม่ว่าชาติใดภาษาใดมีความเป็นมนุษย์เหมือนกัน จึงไม่ยากที่จะใช้ความเป็นมนุษย์เข้าใจงานหรือการเลือกสร้างมุขตลกจากลักษณะของนักการเมือง รัฐสภา การเลือกตั้ง ประเทศต่าง ๆ ในโลกขณะนี้ ส่วนใหญ่เลือกระบบการปกครองที่เน้นประชาธิปไตยและมีการเลือกตั้ง จึงสามารถเข้าใจอารมณ์ขันในงานของทั้งสองท่านได้โดยไม่ต้องอาศัยความรู้ทางประวัติศาสตร์ ในสมัยนั้น กล่าวโดยสรุป วรรณกรรมของดิกเกนส์และทเวนยังได้รับความนิยมจนปัจจุบัน ส่วนหนึ่งมาจากการคัดเลือกวัตถุดิบที่มีลักษณะสากลมาสร้างความขบขัน ผู้อ่านสามารถเข้าใจอารมณ์ขันของงาน

จากเหตุผลหลายประการข้างต้น ผู้วิจัยจึงเลือกงานของเขาทั้งสองมาทำการ
ศึกษาเปรียบเทียบ ในขั้นนี้ ผู้วิจัยขอเสนอการเปรียบเทียบท่านทั้งสองในเชิงชีวประวัติ
เพื่อทำความเข้าใจนักเขียนทั้งสองในเบื้องต้น

เปรียบเทียบคิเคเนสกับทเวนในเชิงชีวประวัติ

คิเคเนสและทเวนเป็นนักเขียนร่วมยุคสมัย ต่างมาจากครอบครัวชนชั้นกลาง
งานเขียนกล่าวถึงเรื่องราวหรือมีตัวเอกเป็นชนชั้นกลางและชนชั้นล่างเป็นสำคัญ นักเขียน
ทั้งสองได้รับการศึกษาใกล้เคียงกัน คิเคเนสออกจากโรงเรียนเมื่ออายุ 15 ปี ทเวน
ออกจากโรงเรียนเมื่ออายุ 13 ปี ต่างมีประสบการณ์จากการทำงานในฐานะนักหนังสือพิมพ์
และผู้สื่อข่าวการเมือง งานหนังสือพิมพ์สร้างทัศนคติเชิงลบต่อวงการเมืองให้แก่คิเคเนสและ
ทเวน ในทัศนะของทเวน อเมริกันไม่มีชนชั้นอาชญากรยกเว้นสภาองเกรส ("no
distinctly native American criminal class except Congress")
(Spiller, Thorp, Johnson, Canby and Ludwig, 1969 : 926)

อย่างไรก็ตาม บุคลิกลักษณะคนทั้งคู่แตกต่างกันมากกว่าจะเหมือนกัน คิเคเนส
ได้รับการชื่นชมจากการเป็นนักข่าวนิวส์ที่แม่นยำ เทียงตรง และละเอียด ขณะที่ทเวน
จะหงุดหงิดมาก ที่ถูกทางหนังสือพิมพ์บีบบังคับให้บันทึกข้อมูลอย่างฉุนเฉียวได้รับเสียงสนับสนุนหรือ
คัดค้านเท่าไรในสภานิติบัญญัติเขาเหมาะที่จะทำงานในฐานะนักเขียนอิสระ หรือเขียน
วิพากษ์วิจารณ์ข่าวเชิงขบขันมากกว่า เมื่อคิเคเนสและทเวนเป็นเด็ก สุขภาพของคนทั้งคู่
ไม่แข็งแรง ทเวนเกิดมาอ่อนแอ ครึ่งท่านโตขึ้นสุขภาพแข็งแรงขึ้น ท่านชนยิ่งกว่าพี่น้อง
ผู้ชายคนอื่นๆของครอบครัว ท่านเกือบจมน้ำเสียชีวิตหลายครั้งหนีออกจากบ้าน หัดสูบบุหรี่
หรือไม่ก็กลิ้งหินลงมาจากเนินเขาขณะที่มีรถม้าวิ่งผ่านถนนข้างเนินเขา (Baldanza,
1960 : 5) คิเคเนสเมื่อเล็กเป็นเด็กขบข่าง ใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่แต่ในบ้าน อ่านนวนิยาย

ของ Smollett, Fielding, และ Le Sage งานของนักเรียนเหล่านี้ต้องมีอิทธิพลต่องานเขียนของดิกเกนส์ (Albert, 1960 : 389) ส่วนทเวนไม่ชอบอ่านนวนิยาย เขาชอบหนังสือประเภทประวัติศาสตร์ ชีวประวัติ หรือบันทึกความทรงจำมากกว่า ลีลาการประพันธ์ของทเวน มีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ที่ได้รับขณะเป็นนักพูดในที่สาธารณะ ลีลาการเสียดสีวิจารณ์สังคมของดิกเกนส์อย่างในเรื่อง Oliver Twist เป็นภาษาของนักหนังสือพิมพ์ ดิกเกนส์และทเวนไม่ใช่กวีนักเขียนกึ่งนักวิชาการอย่าง Joyce อย่าง T.S. Eliot ซึ่งจะวาดแผนการเขียนอย่างละเอียด งานเขียนผ่านการแก้ครั้งแรกแล้วครั้งเล่า ดิกเกนส์ต้องเขียนงานให้ทันกับเวลาส่งต้นฉบับลงในนิตยสารรายเดือนหรือรายสัปดาห์ บางครั้ง เขารับเขียนนวนิยายสองเรื่องส่งสำนักพิมพ์สองแห่งพร้อม ๆ กัน หรือทำงานอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น เป็นบรรณาธิการนิตยสารรายเดือน เป็นต้น (Leary, 1981 : 806) ดิกเกนส์เขียนนวนิยายเรื่อง The Pickwick Papers ควบคู่ไปกับนวนิยายเรื่อง Oliver Twist เรื่องแรก ท่านตั้งใจจะให้เป็นเรื่องราวซ้ำซ้อนเกี่ยวกับการกีฬา จึงเปิดเรื่องโดยให้ตัวละครเป็นสมาชิกคลับพิควิก อย่างไรก็ตาม ดิกเกนส์เปลี่ยนแผนการเขียนหลังจากเขียนไปไม่กี่ตอน ส่วนวิธีสร้างงานของทเวน คือนั่งลงและเขียนทุกสิ่งที่ผุดขึ้นในความคิด จนกระทั่งหมดแรงบันดาลใจ บางครั้งเขาเขียนงานถึง 200 หน้าในหนึ่งสัปดาห์ ถ้าจะกล่าวว่ ทเวนไม่มีแผนการเขียน หรือจุดหมายที่ชัดเจนขณะเขียน ก็คงไม่ผิดความจริง นวนิยายบางเล่มอย่าง Pudd'nhead Wilson และ The American Claimant ทเวนวางแผนการเขียนไว้ในใจ แต่แล้วท่านก็เปลี่ยนใจอย่างง่ายดาย (Baldanza, 1961 : 33)

งานเขียนยุคแรกของดิกเกนส์ จะประกอบด้วยอารมณ์ขันครั้นเคร่งยิ่งกว่างานช่วงหลัง อารมณ์ขันในนวนิยายยุคหลังของนักเขียนทั้งสองเรียกเพียงรอยยิ้มหน้าเคร่ง (grim smile) จากผู้อ่าน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเลือกเฉพาะงานช่วงแรกของพวกเขา มาทำการศึกษา นวนิยายช่วงแรกของดิกเกนส์ที่ยังคงได้รับความนิยมจนถึงทุกวันนี้ มี

The Pickwics Paper, Oliver Twist, Martin Chuzzlewit, และ David Copperfield, (Leary, 1981 : 711) ผู้วิจัยเลือก 3 เล่ม จาก 4 เล่มข้างต้น มาทำการวิจัยครั้งนี้ ชีวิตช่วงหลังของดิคเกนส์ประสบปัญหาครอบครัวและไม่ค่อยมีความสุขนัก

ทเวนเป็นคนมองโลกในแง่ร้าย เขาเชื่อว่าถ้ามีพระเจ้าแต่พระองค์ก็ไม่เคยลงมาสนใจหรือช่วยเหลือมนุษย์ ทุกสิ่งทุกอย่างดำเนินไปตามหลักของเหตุและผลตามกฎวิทยาศาสตร์ (Baldanza, 1961 : 17-18) อายุมากขึ้นเขายิ่งจมจืดกับชีวิต นวนิยายที่ประสบความสำเร็จกว้างขวางและเต็มไปด้วยอารมณ์ขันครั้นเครง เป็นงานเขียนนวนิยายช่วงแรกของเขา นวนิยาย 3 เล่มที่ผู้วิจัยเลือกมาทำการวิจัยเลือกล้วนเป็นนวนิยายในช่วงแรกทั้งสิ้น

วัตถุประสงค์และสมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งที่จะวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบเฉพาะของดิคเกนส์และทเวน ในการนำเสนออารมณ์ขัน โดยตั้งสมมุติฐานของการศึกษาไว้ 2 ประการ คือ

1. การใช้อารมณ์ขันในนวนิยายทั้งหกเรื่องของดิคเกนส์ และทเวน มี วัตถุประสงค์อันแยกแยะได้ 2 ประการ คือ

- ก) เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความสุขทางอารมณ์
- ข) เพื่อเป็นสื่อในการวิจารณ์มนุษย์และสังคม

2. การนำเสนออารมณ์ขันในนวนิยายทั้ง 6 เรื่อง ของดิคเกนส์และทเวน มีลักษณะที่เหมือนและต่างกัน ในประเด็นเกี่ยวกับ มุขตลก โครงเรื่อง การสร้างตัวละคร กลวิธีการประพันธ์

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

นวนิยาย 6 เรื่องของดิกเกนส์และทเวน ซึ่งใช้ในการวิจัยมีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. นวนิยายของชาร์ลส์ ดิกเกนส์ (1812-1870)
 - The Pickwick papers (1837)
 - Oliver Twist (1838)
 - The life and adventures of Martin Chuzzlewit (1844)
2. นวนิยายของมาร์ค ทเวน (1835-1910)
 - The Adventures of Tom Sawyer (1876)
 - The Adventures of Huckleberry Finn (1884)
 - A Connecticut Yankee in King Arthur's Court (1889)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

วรรณกรรมของดิกเกนส์และทเวน มีอารมณ์ขันเป็นองค์ประกอบสำคัญ อย่างไรก็ตาม การนำเสนออารมณ์ขันในนวนิยายของท่านทั้งสองมีความแตกต่างกันมากกว่าความเหมือนการนำเสนอของท่านทั้งสองมาศึกษาเปรียบเทียบ จะช่วยให้เข้าใจและตระหนักถึงความหลากหลายของการนำเสนออารมณ์ขันในนวนิยายได้ดียิ่งขึ้น เป็นการขยายขอบเขตการศึกษาเรื่องอารมณ์ขันในวรรณกรรม